

Programma Goederenvervoercorridors

Voortgangsmelding Handelingsperspectief

Ter bespreking in DO 26 september 2019

1. Inleiding

In de Programmaraad van 19 juni jl. is het conceptrapport Handelingsperspectieven besproken en het volgende afgesproken: *'De perspectieven worden nader uitgewerkt, inclusief een beeld van fasering van maatregelen in de tijd, ten behoeve van het BO-MIRT najaar 2019. Op basis daarvan kan de scherpste in het programma, bijbehorende acties en doorkijk naar mogelijke nieuwe maatregelen worden gebracht, waarbij ook goed gekeken wordt naar Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen'* (verslag programmaraad).

De handelingsperspectieven worden op dit moment nader uitgewerkt. In dit memo een nadere toelichting op de stand van zaken en een vooruitblik op wat geagendeerd kan worden in het BO-MIRT van 2019.

In de bijlage is de meest actuele versie van het conceptrapport opgenomen.

2. Uitwerkingsproces

De handelingsperspectieven (deel C rapport) worden nader uitgewerkt en onderbouwd met relevante – aanvullende data – waaronder factsheets per knooppunt. Daarbij wordt niet alleen naar de huidige situatie gekeken, maar ook naar de toekomstige ontwikkelingen. Voor alle perspectieven geldt dat het doel is meer toegevoegde waarde te genereren en negatieve effecten in termen van uitstoot/leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid zo veel mogelijk te mitigeren. Dat betekent iets voor ruimtegebruik, betrouwbaarheid en robuustheid van de infrastructuur, capaciteit van terminals/havens en duurzaamheid van voertuigen. Perspectief 1 is daarbij het makkelijkst uit te werken, omdat dit vooral de huidige situatie op de corridors is waarover veel data beschikbaar is. Voor perspectief 2 en 3 geldt dat daar nog een slag in data te maken is.

In onderstaande figuur is de uitwerking van de handelingsperspectieven gevisualiseerd. De focus ligt nu op de maatregelen.

3. Beeld van maatregelen

Parallel aan de nadere onderbouwing van de handelingsperspectieven wordt ook gewerkt aan het formuleren van maatregelen per perspectief (in vervolg op de tabel in deel D van de conceptrapportage). Hieronder een eerste indicatie van maatregelen waar per perspectief aan gedacht wordt.

Perspectief 1 – mainport Rotterdam als gateway to Europe

Bij dit handelingsperspectief wordt ingezet op het faciliteren van de grote ladingstromen naar het achterland van de Rotterdamse Mainport. Waterwegen spelen daarbij een cruciale rol. Er wordt ingezet op het verbeteren van de kwaliteit, betrouwbaarheid en duurzaamheid van het vaarwegennetwerk. De modal shift van weg naar water en spoor wordt naast het verbeteren van de netwerken verder gestimuleerd door vrachtverkeer op lange afstanden te reguleren en het ontwikkelen van slimme ICT tools. Mogelijke aangrijpingspunten voor maatregelen staan in onderstaande tabel, ingedeeld naar verschillende niveaus.

HOOFDINGREDIËNTEN	RELATIE MET DOELEN
Focus op doorvoer van dikke bulkstromen en containers	Economie: toegevoegde waarde realiseren op basis van continueren doorvoer van dikke bulkstromen en containers
Lange afstandsvervoer zoveel mogelijk afwikkelen via binnenvaart en spoor. Gebruik maken van capaciteit binnenvaart en spoor, opgelegd via regulering en/of gesteund door ICT-tools.	Duurzaamheid: huidige vervoerswijze genereert veel CO2. Reduceren CO2 emissie door modal shift en vergroening wegvervoer en binnenvaart.
Waterwegen zijn dominant. Focus op kwaliteit, betrouwbaarheid en duurzaamheid van vervoer over water.	Veiligheid: Vergroten veiligheid door shift naar binnenvaart of spoor en beveiligde rustmogelijkheden voor wegvervoer en binnenvaart.
Wegnemen bottlenecks in haven van Rotterdam, op vaarwegen en spoornetwerk, realiseren voorzieningen voor buffercapaciteit.	Bereikbaarheid: efficiënte/ robuuste afhandeling door afwikkeling via binnenvaart

In dit perspectief is water en spoor dominant. Het gaat om maatregelen die knelpunten oplossen:

- Optimalisatie containerbinnenvaartketen om beter met de pieken in de Rotterdamse haven om te gaan (voorkomen vertragingen door efficiëntere afhandeling)
- Vaardiepte Waal verbeteren, vooral ten oosten van Nijmegen en verbeteren informatievoorziening t.a.v. diepgang
- Gebruik van schepen met minder diepgang
- Maatregelen voor voldoende spoortcapaciteit:
  - o Derde spoor Emmerich-Oberhausen
  - o Boog bij Meteren
- ICT-oplossingen voor bijladen van goederen op terminals
- Verduurzamen schepen
- Clean Energy Hubs voor schone binnenvaart en wegtransport

Perspectief 2 – sterk verbonden mainportnetwerk

Bij dit handelingsperspectief wordt ingezet op de stromen vanuit de Rotterdamse haven die gericht zijn op distributie. Het accent bij dit handelingsperspectief ligt op de betrouwbare en duurzame stromen binnen Nederland. De knooppunten met hun (multimodale) terminals staan hier centraal in relatie tot de distributiecentra, logistieke dienstverleners en de verbinding van en naar Rotterdam. Kansen voor verduurzaming liggen bij dit handelingsperspectief zowel op bundeling en efficiënte toevoer via water en spoor richting EDC's en DC's. Op kortere vervoerafstanden, vooral de last mile richting afnemers / gebruikers, is het wegvervoer dominant. Hier dient de relatie te worden gelegd met stadsdistributie en vergroening vrachtwagenpark.

Mogelijke aangrijpingspunten voor maatregelen staan in onderstaande tabel, ingedeeld naar verschillende niveaus.

HOOFDINGREDIËNTEN	RELATIE MET DOELEN
Focus op distributie en intermodale dienstverlening	Economie: hogere toegevoegde waarde realiseren via distributie en intermodale dienstverlening
Optimale locatie van distributiecentra	
Frequente en betrouwbare aanvoer van goederen naar distributiecentra via haven van Rotterdam	Duurzaamheid: reduceren CO ₂ emissie door: vergroening last mile transport over de weg
Aanvoer naar distributiecentra via de binnenvaart, afvoer via weg (betreft kortere afstanden vergeleken met doorvoer)	Veiligheid: Vergroten veiligheid door beveiligde rustmogelijkheden voor wegvervoer.
Gelijkmatiger verdelen van de vraag naar wegvervoer over de dag	
Samenwerking tussen verladers en het gebruik van ICT tools zoals platforms	Bereikbaarheid: betere benutting van capaciteit infrastructuur en vervoermiddelen

In dit perspectief staan locatie en verduurzamen van knopen centraal. De maatregelen richten zich op verduurzaming, benutting en (her)gebruik ruimte:

- Sturen op multimodaal ontsloten locaties van distributiecentra (bij terminals)
- Aanvoer via water en spoor, afvoer via de weg:
  - o optimalisatie containerbinnenvaartketen om beter met de pieken in de Rotterdamse haven om te gaan (voorkomen vertragingen door efficiëntere afhandeling)
  - o meer bediening en bevoorrading in de nacht (dit is vooral relevant bij terminals met nachtsluitingen)
  - o voorkomen leegvervoer en bundelen stromen door platforms en opzet voorraadpunten
- Verduurzamen vaar- en voertuigen
- Hergebruik oude terreinen ("brown fields") / gebouwen
- Ontwikkelen sturing op watergebonden bedrijvigheid
- .....

Perspectief 3: sterke knooppunten in een grenzeloos netwerk

Dit handelingsperspectief richt zich op zowel oost-west als west-oost stromen. De knooppunten staan hier centraal in een groter knooppuntennetwerk om de continentale en intercontinentale stromen vanuit en naar het oosten en te verbinden met de hoogwaardige maakindustrie en agribusiness. Daarbij wordt ingespeeld op economische en industriële ontwikkeling van regio's in Midden- en Oost-Europa. Mogelijke aangrijpingspunten voor maatregelen staan in onderstaande tabel, ingedeeld naar verschillende niveaus.

HOOFDINGREDIËNTEN

RELATIE MET DOELEN

Focus op productie gerelateerde stromen (maakindustrie en agribusiness) met hoge eisen aan betrouwbaarheid

Economie: hoge toegevoegde waarde realiseren door productie gerelateerde stromen

(Inter)continentale stromen richting oost en west lopend via internationaal knooppunten netwerk

Duurzaamheid: vergroening door vervoer via spoor

Hiermee verbonden bovengemiddelde knooppunten hebben elk hun eigen sterktes
Vestiging van bedrijven die bijdragen aan de sterktes van elk van de bovengemiddelde knooppunten

Veiligheid: Vergroten veiligheid door vervoer per spoor.

Spoorvervoer staat centraal

Bereikbaarheid: internationaal netwerk van knooppunten dat door spoor verbonden is.

In dit perspectief staat de verbinding van hoogwaardige maakindustrie en agribusiness centraal en de verbinding van deze stromen vooral internationaal. Dat leidt tot focus op het spoor, omdat die modaliteit de langere Europese afstanden het beste faciliteert. De aanvoer van grondstoffen, halffabrikaten en tussenproducten kan via de binnenvaart en spoor. De bovengemiddelde knooppunten en hun terminals zijn van belang voor aan- en afvoer. De maatregelen zijn afhankelijk van nadere analyse verschillende industrieën en hun locatie.

- Sturen op clustering van bedrijven om de knooppunten te versterken
- Hergebruik oude terreinen ("brown fields") / gebouwen
- Faciliteren industriële transitie en uitbreiding
- Maatregelen voor een goed toegankelijk en betrouwbaar spoornetwerk
  - o Mogelijk maken 740 m treinen
  - o Spooremplacement Venlo
- ...

4. Agendering in BO-MIRT nov2019

Om de doelen van het programma (economie, milieu/duurzaamheid, sociaal/veiligheid en kwaliteit/bereikbaarheid) te halen zijn maatregelen nodig, die bijdragen aan het vergroten van de toegevoegde waarde en het mitigeren van negatieve effecten. In het BO-MIRT kunnen we – op basis van de actuele stand van zaken in de uitwerking van de handelingsperspectieven – de maatregelen op hoofdlijnen (incl. bijbehorende keuzen) agenderen en afspraken maken over het vervolg. De maatregelen worden vooralsnog per perspectief uitgewerkt, maar uiteindelijk dient er een integrale agenda te liggen met maatregelen verdeeld over de korte-, middellange- en lange termijn, wie hiervoor aan de lat staat en wat het gaat kosten.

In het BO-MIRT van 2020 dient er een Agenda voor de toekomst te liggen waarover besluitvorming plaats kan vinden. Daar kan dan tevens een lange termijn budgettering worden verbonden voor uitvoering van deze Agenda. De corridorpartijen zullen gezamenlijk afspraken moeten maken over de vormgeving hiervan.

BIJLAGE: totaaloverzicht per perspectief

Handelingsperspectief 1: mainport R'dam als gateway to Europe			Bijdrage aan doelen				Tijdpad		Kosten
Niveau	Aangrijpingspunten	Maatregelen	Economie	Duurzaamheid	Beter benutten	Veiligheid	Investering	Verwacht effect	
Goederenstromen	Wijzigingen in modaliteit	Modal shift naar water	•	•	•	•	KT	MLT	orde 10 M€
Verkeer	Transportmiddelen	Verduurzamen vaartuigen		•			MLT	LT	>100 M€
	Transportmiddelen	Schepen met minder diepgang			•		MLT	LT	>100 M€
	Energiedragers	Duurzame laadinfrastructuur		•			MLT	MLT	>100 M€
Netwerk	Voorzieningen	ICT-oplossingen bijladen	•	•	•		KT	MLT	orde 10 M€
		Optimalisatie binnenvaartketen haven							
	Infrastructuur	Vaardiepte Waal	•		•	•	MLT	LT	>100 M€
		Boog Meteren							
		Derde spoor Dld							

Handelingsperspectief 2: sterk verbonden mainportnetwerk			Bijdrage aan doelen				Tijdpad		Kosten
Niveau	Aangrijpingspunten	Maatregelen	Economie	Duurzaamheid	Beter benutten	Veiligheid	Investering	Verwacht effect	
Ruimtelijke ordening en economie	Locatiebepaling	Overheidssturing op locatiekeuze distributiecentra	•				KT	KT	nvt
	Soort terreinen	Hergebruik oude terreinen/gebouwen	•				KT	KT	nvt
Goederenstromen	Wijzigingen in tijd	Bediening en bevoorrading in de nacht	•		•		KT	KT	nvt
Verkeer	Benutting ladingdragers	Voorkomen leegvervoer en bundelen stromen door platforms en voorraadpunten	•	•	•		KT	MLT	orde 10 M€
	Transportmiddelen	Verduurzamen vaar- en voertuigen		•			MLT	LT	>100 M€
Netwerk	Verkeersmanagement (beïnvloeding)	Optimalisatie binnenvaartketen haven			•	•	KT	KT	orde 10 M€
		Creëren voorraadpunten/ rustplaatsen	•		•	•	KT	MLT	orde 100M€

Handelingsperspectief 3: sterke knooppunten in een grenzeloos netwerk			Bijdrage aan doelen				Tijdpad		Kosten
Niveau	Aangrijpingspunten	Maatregelen	Economie	Duurzaamheid	Beter benutten	Veiligheid	Investering	Verwacht effect	
Ruimtelijke ordening en economie	Soort terreinen	Overheidssturing op clustering van bedrijven om de knooppunten te versterken Hergebruik oude terreinen ("brown fields") / gebouwen	•				KT	KT	nvt
	Soort sectoren	Faciliteren industriële transitie	•				KT	KT	nvt
Goederenstromen	Bundelen van ladingstromen zodat kritische massa ontstaat waarvoor intermodaal vervoer aantrekkelijk is	Voorkomen leegvervoer en bundelen stromen door platforms en voorraadpunten	•	•	•	•	KT	KT	nvt
Netwerk	Infrastructuur	Maatregelen voor een goed toegankelijk en betrouwbaar spoornetwerk <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk maken 740 m treinen • Spooreplacement Venlo 	•		•		KT	MLT	orde 100 M€

